

รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี

A MODEL OF MONASTERY MANAGEMENT FOR THE DRUG ADDICTS REHABILITATION CENTER IN UDON THANI PROVINCE

พระอุทิศ อาสภจิตโต (สุขแสง)

PhraUthit asabhacitto (Suksang)

การพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Social Development Mahachulalongkornrajavidyalaya University

korn.2016.usa@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการวัดที่เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อวิเคราะห์การจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของวัดศรีทรงธรรมในจังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพของวัดที่เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี วัดต้องมีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมเพียงพอและมีความสะดวกสบาย ในการทำกิจกรรม บำบัดฟื้นฟู พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกกับวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้วัดเป็นสถานที่สัปปายะต่อผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู

2. หลักการและวิธีการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของวัด มีรูปแบบการจัดการ 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านระบบการบริหาร ด้านองค์กรปฏิบัติ และด้านแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีสาระสำคัญ คือ การจัดการด้านนโยบาย ต้องมีความชัดเจนในการจัดการ มีความต่อเนื่อง มีระบบการสร้างการมีส่วนร่วม

3. รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ด้านองค์กรปฏิบัติ คือ วัดต้องมีการจัดการระบบโครงสร้าง ขององค์กรและการบริหารงานที่ชัดเจน มีสัมพันธภาพ มีแผนงาน มีระบบการจัดการทั้งด้านบุคลากร มีแผนงาน มีระบบการจัดการทั้งด้านบุคลากรที่ทำงานทั้งการฟื้นฟูร่างกาย จิตใจและการติดตามประเมินผล พร้อมสร้างเครือข่ายภาคปฏิบัติร่วมกันระหว่าง ครอบครัวยุวมชน และท้องถิ่น ด้วยแนวทางการ

คำสำคัญ: การจัดการ, ยาเสพติด

Abstract

This dissertation had three objectives which were, 1) to study the state of the monastery management of the Drug Addict Rehabilitation Center in Udon Thani, 2) to analyze the monastery management as the Drug Addict Rehabilitation Center of Wat Si Song Tham in Udon Thani, 3) to present the management approach of the monastery as the Center of Drug Addict Rehabilitation in Udon Thani. The study was a qualitative research. The data were collected from in-depth interviews of 25 key informants. The results of the research showed as followings

1. The condition of the temple as a drug addiction rehabilitation center in Udon Thani province The temple must have a suitable building. enough and comfortable In doing activities, rehabilitation, with facilities and materials. Let the temple be a place of pampering for those who undergo rehabilitation.

2. Principles and methods of drug addiction rehabilitation of the temple There are 4 aspects of management, namely policy, management system. Organizational practice and approaches to problem solving The important thing is policy management. There must be clarity in management. continuity There is a system for creating participation.

3. Measure management model as a drug addiction rehabilitation center The practical organization aspect is that the temple must have a structural system management. The organization and management are clear, there is a relationship, there is a work plan, there is a management system in terms of personnel, there is a work plan, there is a management system in terms of personnel working and rehabilitation. Mind and follow-up assessment ready to build a practical network between families, communities and localities

Keyword: management, narcotics

บทนำ

ปัญหาอาเสพติดนับเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่ต้องตระหนักถึงภัยอันตรายที่จะนับวันจะรุนแรงขึ้น เป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ ทุกสังคมชุมชนต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาอาเสพติด ไม่ว่าจะระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับชุมชน มีคนจำนวนมากกำลังเผชิญกับปัญหาอาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมไทย แม้จะได้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและเสพยาเสพติด แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดยาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อนและมีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ วิทยุรักษ์เผย ชูแผนบำบัด. ดิทยา หายขาดได้ ยิ่งนับวันปัญหา ยาเสพติดยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ หากจะตั้งคำถามว่าปัญหาอาเสพติดเป็นปัญหาของใคร เราคงตอบตรงกันว่าปัญหาอาเสพติดเป็นปัญหาสังคม ซึ่งตามที่เราเข้าใจกันทั่วไปต้องถือเป็นภาระ ของทุกฝ่ายร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ แต่ในความเป็นจริง ชาวบ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดค่อนข้างน้อย และจากสถิติผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติดในสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า ในห้วงเดือน พฤศจิกายน 2559 มีจำนวนผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติดในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวนทั้งสิ้น 302 ราย โดยมีสัดส่วนน้อยกว่าห้วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 103.34 โดยห้วงเดือน พฤศจิกายน 2558 มีจำนวน 3,077 ราย จากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติดตามประเภท ห้วงเดือน -พ.ย.59 พบว่า มีผู้เข้ารับการรักษาในระบบสมัครใจมากที่สุด จำนวน 209 ราย คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมา คือ ระบบบังคับ จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 และระบบต้องโทษ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับห้วงเดือน พ.ย.58 พบว่า ในห้วงเดือน พ.ย.59 มีผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติดในระบบสมัครใจระบบมีสัดส่วนน้อยกว่า ห้วงเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติดในห้วงเดือน พฤศจิกายน 2559 พบว่า ยาบ้ายังคงเป็นตัวยาเสพติดหลักที่มีผู้เข้ารับการรักษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ผีน เฮโรอีน สารระเหย/กาว ไอซ์ กัญชา และอื่นๆ ตามลำดับ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาบทบาทของวัด โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติการ ในรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ในการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ ด้านองค์กรปฏิบัติ และด้านแนวทางในการแก้ไขปัญหาวัด มีหลักธรรมใดบ้างที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการวัดที่เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี
- 2 เพื่อวิเคราะห์การจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของวัดศรีทรงธรรมในจังหวัดอุดรธานี
- 3 เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (Documentary Study) และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานีที่มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดบันทึกจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
4. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพของวัดที่เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น คือ

1. การส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยเหตุผลต่างๆ ทั้งด้วยความเหมาะสมของสถานที่ ความร่มรื่นของวัดที่เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของทุกคนในชุมชน วัดเปรียบเสมือนแหล่งชุมนุม ของคนที่มีความพร้อมที่คิดดี พูดดี และทำสิ่งดี เมื่อมีโอกาสเข้าวัดปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ หรือการทำสมาธิ พัฒนาจิตใจ ในกิจกรรมต่างๆ เมื่อวัดต้องมีบทบาทเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมกับสังคม พัฒนาชุมชนและสังคมให้มีคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ทุกภาคส่วนให้ได้รับการพัฒนา การเยียวยาแก้ไขเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้นกับคนในสังคม

2. การจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอาจมีปัญหที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ มีประเด็นปัญหาด้านบุคลากร ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำ ของความเป็นเจ้าอาวาส
2. ปัญหาด้านคุณภาพบุคลากรที่เข้าใจการทำงาน
3. ปัญหาด้านสถานที่อาคารและวัสดุ อุปกรณ์ทางวัด
4. ปัญหาด้านการทำงานที่ต้องมีความชัดเจนไม่สับสนมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ดี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำงานแล้วมีปัญหา แต่ไม่มีการป้องกันหรือแก้ไขอาจส่งผลกระทบต่อวัดที่มีการปฏิบัติศาสนกิจต่างอยู่แล้ว การใช้อาคารสถานที่อาจไม่คล่องตัว ขาดความสะดวกสบายรวมถึงประชาชนที่เข้ามาทำบุญ ทำทาน อาจไม่ได้รับความสะดวกหรือไม่เข้าใจกิจกรรมต่างๆ ที่ได้พบเห็น ในส่วนของห้องถิ่น ห้องที่ ก็ต้องการใช้สถานที่ เป็นศูนย์ชุมชน ประชุมงานต่างๆ อยู่เสมอ รวมถึง อาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของวัดหรือสถาบันศาสนา ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด ถ้ามีการบริหารจัดการไม่ดี

ผลการวิจัยหลักการและวิธีการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของวัด ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มีประเด็นสำคัญ 4 ด้าน คือ

1. หลักการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดจะต้องมีนโยบายในการบริหารที่มีความชัดเจน มีแบบแผนการทำงานที่สอดคล้องกันตั้งแต่ เป้าหมายเชิงนโยบายไปจนถึงตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน โดยมี

เป้าหมายความสำเร็จเชิงนโยบาย มีแผนงานรองรับ มีโครงการรองรับ มีกิจกรรมการปฏิบัติ มีตัวชี้วัดความสำเร็จ และมีระบบการจัดการงบประมาณ

2. ระบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย 1) เจ้าอาวาสต้องมีความเป็นผู้นำเพื่อการบริหาร โดยมีหลักการบริหารระบบงาน POSDC การบริหารทรัพยากร 4'M มีระบบการบริหารงานทั้งด้านงานบริหาร บริการ และวิชาการ ด้วยระบบการสื่อสาร 3'C 2) ระบบ POSDC มีความเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ต้องบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ 4'M อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า 3) ระบบบริการที่ดีมีศักยภาพเพียงพอต่อการให้บริการให้ครบทั้ง 3 งาน คือ งานบริหาร งานบริการ และงานวิชาการ การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด 4) การบริหารงาน โครงการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดจะราบรื่น เรียบร้อยและบรรลุผลสำเร็จ ผู้นำงานโครงการด้วยการบริหารด้วย 3'C ประกอบด้วยมีการประสานงานที่ดีมีความชัดเจน กระชับ กะทัดรัด ตรงเป้าหมาย มีการประสานงานที่ดี เกิดผลลัพธ์ คือการประสานงานให้ได้ผล ประสานคนให้ประทับใจ ได้ตั้งใจได้ทำงาน และมีการสร้างความร่วมมือที่ดีต่อกันมีการปรึกษาให้การแนะนำสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อกัน ทำให้งานสำเร็จผล ทุกคนพึงพอใจ

3. การจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด ด้านองค์กรปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับองค์การปฏิบัติไว้ 7 ประการ คือ

1. องค์กรปฏิบัติภาคราชการ เป็นหน่วยงานเชิงการบริหาร การจัดการโดยภาพรวม เช่น ปปส. หรือหน่วยงานระดับจังหวัดที่มีความเกี่ยวข้อง

2. องค์กรปฏิบัติภาคท้องถิ่น เป็นการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน ในชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล ตลอดจนองค์ภาคชุมชน สังคม โดยทั่วไป

3. องค์กรปฏิบัติด้านการแพทย์ เป็นสถาบัน หรือโรงพยาบาลที่มีบุคลากรด้านการแพทย์พยาบาล มามีส่วนร่วม ดูแลด้านสุขภาพ ร่างกายของผู้ติดยาเสพติด

4. องค์กรปฏิบัติด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นองค์กรด้านการสงเคราะห์เยียวยาและดูแลด้านการเจ็บป่วยทางสังคม (Social Illness) ของผู้ติดยาเสพติด

5. องค์กรปฏิบัติด้านศาสนา หรือเขตพื้นที่ปกครองคณะสงฆ์ แต่ละเขตพื้นที่จังหวัด อำเภอ รวมถึงวัดต่างๆ ที่ต้องมีบทบาท เป็นองค์กรปฏิบัติด้านการบำบัดจิตใจ ฟื้นฟู สติ ของผู้ติดยาเสพติด ให้ส่วนของวัดมีทีมงานย่อยที่ต้องพัฒนาให้พร้อม คือ ทีมงานย่อยด้านอาคาร สถานที่ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทีมงานย่อยด้านกิจกรรม องค์กรฟื้นฟูจิตใจจากผู้เข้ารับการบำบัด ทีมงานย่อยด้านพระธรรมะวิทยากร ผู้มีหน้าที่อบรมบ่มเพาะกล่อมเกล่าจิตใจผู้ติดยาเสพติด

6. หลักความร่วมมือ ทุกทีมงานย่อยและองค์กรปฏิบัติจะต้องสร้างการมีส่วนร่วม การทำงานตามหลักการ 5 ร่วม คือ ร่วมคิด วิเคราะห์ประเด็นปัญหา ร่วมวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ของงาน ร่วมดำเนินงานโครงการ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ต่างๆ ที่ทุกฝ่ายจะได้อันสืบแห่งการปฏิบัติ

7. หลักการติดต่อประสานงานที่ดี ในการดำเนินงานให้ราบรื่น ต้องมีการนำหลักการเทคนิค องค์กรปฏิบัติ หลักและทีมงานย่อย ควรมีระบบการเชื่อมประสานการทำงานด้วยตัวแบบ 3'C คือ

Communication มีระบบการสื่อสารการทำงานที่ดี มีความรวดเร็ว และมีความทั่วถึง Co-ordination มีระบบการประสานงาน ประสานคน ประสานองค์กร อย่างลงตัว และ Co-operation มีการสร้างระบบความร่วมมือทุกภาคส่วน ตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง อย่างเป็นระบบ

4. การจัดการวัดเป็นศูนย์กลางการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยมีความของผู้ทรงคุณวุฒิเป็น 2 แนวคิด คือ แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ การดำเนินการของวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านจัดการปัญหาเสพติดโดยภาพรวมซึ่งทั้ง 2 แนวคิด มีแนวทางในการสรุปได้ดังนี้

1) ปัญหาของการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี

1.1) ประเด็นความเป็นผู้นำงานของเจ้าอาวาส ต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ให้สูงขึ้น ต้องมีการทำความเข้าใจในภาพรวมของการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ต้องมีการสนับสนุนข้อมูลการฟื้นฟูและให้ความรู้ที่ควรรู้

1.2) ทักษะและความสามารถของคณะทำงาน ต้องมีการอบรม สร้างความพร้อมของบุคลากร ต้องมีการสอนแนะแนวทางการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ต้องมีการฝึกทักษะการถ่ายทอดให้กับบุคลากร

1.3) งบประมาณดำเนินการ วัดต้องจัดทำข้อเสนอค่าใช้จ่ายในโครงการล่วงหน้าตามระเบียบงานการเงิน และงบประมาณ ขอรับการสนับสนุนเงินสำรองจ่ายล่วงหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วัดมีการจัดการเตรียมงบประมาณดำเนินการไว้ล่วงหน้า

1.4) วัดมีภาระงาน กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมชุมชนมาก วัดต้องมีการวางแผนและปฏิบัติ การใช้สถานที่ล่วงหน้า มีการบริหารอาคารสถานที่ ตามความสำคัญและความเร่งด่วน มีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดช่วง

1.5) กระบวนการสื่อสารงานโครงการ ต้องมีทีมงานการสื่อสารองค์กรกิจกรรมดำเนินงานอย่างชัดเจน มีระบบการสื่อสารสร้างความศรัทธา คนภายใน สร้างความเข้าใจคนภายนอก และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

1.6) การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างครบวงจร มีระบบการจัดทำข้อมูลรวมเพื่อการเลือกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกัน สมาชิกทุกกลุ่มงานมีการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันเป็นทีมและทำงานเป็นทีม ร่วมกัน

1.7) สถานที่ของวัด ให้มีการจัดการจัดระเบียบอาคารสถานที่และเนื้อที่ของวัดให้เหมาะสมให้วัดเป็นที่สัปปายะสำหรับประชาชน และผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติด ให้วัดเป็นศูนย์ร่วมจิตใจของประชาชนอย่างแท้จริง

1.8) การทำงานเป็นทีมของบุคลากร ต้องมีการพัฒนาความเป็นทีมของบุคลากรทุกฝ่าย มีการอบรมความรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม มีระบบการสื่อสารในทีมงานที่ดี

1.9) การให้บริการที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย การร่วมกันจากทุกฝ่ายสร้างกฎ หลักการคัดสรรกลุ่มผู้ติดยาเข้ารับการบำบัด มีกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรม ในการให้บริการมาบำบัดฟื้นฟู ใช้เกณฑ์ของวัดต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยความเป็นธรรมและด้วยความเมตตา

1.10) ความปลอดภัยของบุคลากร มีการอบรมบ่มเพาะ หล่อหลอมจิตใจผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดมีการเน้นย้ำถึงความจริงใจและความเมตตาให้กับผู้ที่มีทุกข์ในชีวิตโดยทั่วถึง มีการจัดเตรียม ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางกฎหมายมาดูแลความปลอดภัย

2) ปัญหาการจัดการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี

2.1) การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และอริยสัจ 4 ทางวัดต้องมีการแนะนำให้ความรู้ สร้างความคิด แก่ผู้เกี่ยวข้องถึงการรู้ปัญหา รู้สาเหตุ มีกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้วยอริยสัจ 4 เน้นการมีส่วนร่วม จากทุกภาคี เครือข่ายในการแก้ไขปัญหาเป็นระบบ

2.2) การแก้ปัญหาสู่เป้าหมายรวมทั้งด้านร่างกายจิตใจ และสังคม วัดต้องมีการสื่อสาร และเน้นย้ำความเข้าใจปัญหาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดทั้งรักษาอาการป่วยเชิงบูรณาการ ทำงานร่วมกันสู่เป้าหมายเดียวกันด้วยการร่วมมือกัน

2.3) เอกภาพในการทำงาน มีประชุมนำความเข้าใจปัญหาและรู้เป้าหมายร่วมกัน มีแนวทางการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน และมีเอกภาพการสื่อสาร การประสานงาน และความร่วมมือ

2.4) ระบบการทำงานร่วมกัน มีการออกแบบการทำงานด้วยระบบการจัดการ POSDC มีการดำเนินการตามระบบที่วางแผน และมีผู้ทำงานแต่ละส่วนที่ปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ

2.5) ความเป็นมืออาชีพในการบำบัดฟื้นฟู มีมืออาชีพด้านการฟื้นฟูร่างกายของผู้ติดยาเสพติด มีมืออาชีพ ด้านการฟื้นฟูจิตใจของผู้ติดยาเสพติด และมีมืออาชีพด้านการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดต่อสังคม

2.6) ความยั่งยืนของการบำบัดฟื้นฟู มีการวางแผนในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ที่ทุกฝ่ายยอมรับให้การยอมรับบำบัดด้วยจิตใจแก่ผู้ติดยา ในหลากหลายวิธีการ ให้ครอบครัว ชุมชน วัด และโรงเรียน (คหกร) มีกิจกรรมบำบัดระยะยาวเชิงบูรณาการ

ผลการสังเคราะห์ รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประกอบด้วย 5 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี ด้านนโยบาย

รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้านนโยบาย มีสาระสำคัญ คือ 1) เป็นนโยบายที่ดี ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชาติ 2) เป็นการเชื่อมโยง วัด บ้าน และชุมชน ให้มีการแก้ปัญหาร่วมกัน 3) ควรมีนโยบายให้เป็น วัดสีขาว โดยมีหลักธรรม ในการแก้ปัญหา หลักธรรมนำสังคม 4) ให้มีการบำบัดอย่างยั่งยืนไม่กลับมาติดยาอีก 5) นโยบายป้องกัน ปราบปรามและบำบัด เยียวยา ต้องมีความชัดเจน 6) นโยบายต้องเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา 7) นโยบายควรมีความต่อเนื่องและต้องให้การสนับสนุนตลอดโครงการ 8) การสื่อสารด้านนโยบาย ไปปฏิบัติทุกฝ่ายต้องเข้าใจตรงกันและชัดเจน 9) บางครั้งมีการเปลี่ยนผู้บริหารจัดการนโยบายอาจขาดความต่อเนื่อง 10) ต้องมีการประสานงาน เชิงนโยบายให้มีการอบรมพระและบุคลากรในวัดให้มีความรู้ มีความรับผิดชอบ มีความพร้อม 11) มีนโยบายให้วัดใช้หลักธรรมเป็นคำสอน ให้สติผู้ติดยาเสพติด 12) สาระสำคัญของนโยบายการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดต้องมีความชัดเจนตั้งแต่จุดประสงค์เชิงนโยบาย แผนงานระดับนโยบายการควบคุมดูแล และมีการประเมินผลนโยบาย 13) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติต้องเป่าการนำ 4'M คือ Man : บุคคลคุณภาพ Material

: วัสดุอุปกรณ์ Management : มีการจัดการที่ดี และ Money : มีงบประมาณเพียงพอ มีนโยบายการให้ทุกภาคส่วนทุกหน่วยงานบูรณาการ การจัดการอย่างเป็นระบบ และมีหลักวิชาเมืองค์ความรู้ นำการบำบัดฟื้นฟูอย่างถูกต้อง

2. รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ

รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในด้านการบริหารจัดการมีสาระสำคัญ คือ 1) มีระบบการจัดการที่ดี ประกอบด้วย ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร ระบบบริการ 2) ต้องมีการฟื้นฟูด้านการแพทย์และด้านจิตใจ กับด้านร่างกายให้แข็งแรง ด้านจิตใจให้ใช้สติ มีหลักธรรมนำชีวิต 3) การจัดการที่ดีต้องมีการประเมินผลแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข มีผู้บริหารมีผู้รับผิดชอบ การปฏิบัติตามเป้าหมาย มีการประสานงานกับทีมงานหน่วยงานอื่นๆ ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วยอย่างต่อเนื่องให้ทีมงานทุกฝ่ายมีทิศทางเป้าหมายและแผนการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน 4) ควรมีการจัดตั้ง หน่วยงานที่ชัดเจน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และแผนการทำงานที่ดี ไม่ทำแผนแยกส่วน ต่างคน ต่างทำ ขาดเอกภาพ 5) ทำให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การพัฒนาจิตใจ ทั้งในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี ด้านองค์กรปฏิบัติ

รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในด้านองค์กรปฏิบัติสามารถสังเคราะห์ข้อมูลมีสาระสำคัญ คือ ความเป็นองค์กรปฏิบัติการต้องมีการจัดการสำนักงานได้เป็นรูปธรรม มีคณะทำงานมีระบบการจัดการและทรัพยากรการบริหารการที่เพียงพอ องค์กรปฏิบัติต้องมีหน้าที่ที่เน้นการปฏิบัติอย่างชัดเจนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ดีมีหลักวิชาการ เมืองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ทุกหน่วยงานปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน แต่ละงานมีเจ้าภาพ มีผู้รับผิดชอบ สามารถประสานการดำเนินงานให้งานบรรลุผล ให้ทุกคนทุกฝ่าย และให้เกิดประสิทธิภาพที่แท้จริง ทุกหน่วยปฏิบัติต้องมีเป้าหมาย มีแผนงาน และมีทิศทางรวมกัน ไม่ขัดแย้งกัน และผนึกกำลังร่วมกัน กระบวนการดำเนินงานมีทั้งการฟื้นฟูเยียวยาด้วยการแพทย์และการดูแลทั้งด้านจิตใจ ไปพร้อมๆกัน โดยเฉพาะวัดเป็นหน่วยปฏิบัติงานที่มีศักยภาพสูงด้วยการให้หลักธรรมนำความคิด หลักธรรมนำชีวิต นำจิตใจให้เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันชีวิตที่ดี วัดก็มีจุดแข็งในความเป็นสถานที่ทางศาสนาที่เป็นศูนย์กลางชุมชน การปฏิบัติงานซึ่งต้องทำงานอย่างรอบคอบ รอบด้าน และครอบคลุมปัญหาสำคัญของผู้ติดยาเสพติด

4. รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด

รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหายา มีบทสรุป เป็นประเด็นสำคัญ คือ 1) การเข้าใจปัญหาต้องอาศัยการร่วมมือของทุกภาคส่วน ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ วัดอย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง 2) การแก้ปัญหายา ต้องมีการจัดการให้ครบวงจร แก้ได้จริง รอบด้านในทุกระดับ ครอบครัวและชุมชน การแก้ไขปัญหายาระยะยาวต้องมีนโยบายรูปแบบ กำหนดบทบาท หน้าที่ องค์กรต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลต้องมีความชัดเจน ทำให้เต็มที่ เต็มความรู้ความสามารถ 3) ทุกภาคส่วนต้องยึดหลักในพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางในการแก้ไข การสร้างพลังของแผ่นดิน ด้วยการร่วมกันทุกระดับเพื่อป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ 4) การแก้ไขปัญหายาที่ตรงจุดสำคัญคือเริ่มต้นที่ครอบครัว ให้ครอบครัว

อบอุ่น 5) มีพระวิทยากร มีครูวิทยากร ที่เข้มแข็ง และอบรมจิตใจ ผู้ศรัทธาได้จริง เน้นวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูจิตใจ เยาวชน ผู้ศรัทธาเสพติด 6) ครอบครัวยุคใหม่ต้องมีความรู้ในการให้คำแนะนำและให้กำลังใจเมื่อผู้ศรัทธาเสพติดเกิด ปัญหาในชีวิต 7) สถาบันต่างๆ ในสังคม และสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ทุกสถาบัน ต้องร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญหา และ 8) การจัดการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ มีการตั้งศูนย์เฝ้าระวังปัญหา ศูนย์แจ้งเตือนปัญหา มีการสร้างเครือข่าย และการให้ข้อมูล มีการจัดการปัญหา และการให้ข้อมูลข่าวสาร มีการสื่อสาร ในชุมชนมีการจัดการปัญหาอย่างทั่วถึง มีการเยียวยาฟื้นฟูคนในชุมชน โดยชุมชน

5. รูปแบบการจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี

รูปแบบการวัดให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติด มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ระบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) เจ้าอาวาสวัด ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีความเป็นผู้นำทำงานโครงการ มีวิสัยทัศน์การจัดการ และความเอาใจใส่ให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติด 2) บุคลากรในโครงการ ต้องได้รับการอบรมพัฒนา ต้องมีทักษะการให้บริการ และต้องมีความทุ่มเทต่อการฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติด 3) ระบบการทำงาน ต้องมีโครงสร้างการจัดการ มีระบบการจัดการที่ดี และมีทรัพยากรการบริหารที่เพียงพอ 4) งบประมาณ ต้องมีงบประมาณเพียงพอ มีความคล่องตัวในการเบิกจ่าย 5) ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ต้องมีความร่วมมือจากครอบครัว ความร่วมมือของชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง 6) การสื่อสาร ต้องมีการสื่อสารโครงการสู่สาธารณะ มีการสื่อสารกับเครือข่าย และมีการสื่อสารกับชุมชน

2. องค์ประกอบการดำเนินงาน ต้องมีการจัดการเชิงนโยบายที่ครบวงจร มีระบบการบริหารที่มีคุณภาพ มีคณะทำงานการฟื้นฟูจิตใจผู้ศรัทธา และมีวิธีการฟื้นฟูจิตใจและร่างกายที่ถูกต้องไปพร้อมๆ กัน

3. เป้าหมายฟื้นฟูผู้ศรัทธา ที่มีการบำบัดโดยบุคลากรและวิธีการทางการแพทย์ พร้อมการฟื้นฟูจิตใจ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

4. ประสิทธิภาพการสร้างการมีส่วนร่วม จากครอบครัว จากหน่วยงานราชการ เอกชนและสาธารณะ อื่นๆ เพื่อการจัดการ วัดให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติดอย่างครบวงจร

การจัดการวัดให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติด นั้นมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ ระบบการบริหารจัดการ องค์ประกอบการดำเนินงาน เป้าหมายฟื้นฟูผู้ศรัทธา และประสิทธิภาพการสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อการจัดการที่ครบวงจร

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการวัดให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ คือ 1) เจ้าอาวาสวัด ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีความเป็นผู้นำทำงานโครงการ มีวิสัยทัศน์การจัดการ และความเอาใจใส่ให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติด 2) บุคลากรในโครงการ ต้องได้รับการอบรมพัฒนา ต้องมีทักษะการให้บริการ และต้องมีความทุ่มเทต่อการฟื้นฟูผู้ศรัทธาเสพติด 3) ระบบการทำงาน ต้องมีโครงสร้างการจัดการ มีระบบการจัดการที่ดี และมีทรัพยากรการบริหารที่เพียงพอ 4) งบประมาณ ต้องมีงบประมาณเพียงพอ มีความคล่องตัวในการเบิกจ่าย และมีความทันเวลาในการจัดการ 5) ความร่วมมือจากทุก

ภาคส่วน ต้องมีความร่วมมือจากครอบครัว ความร่วมมือของชุมชน และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับ สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข การดำเนินงานโครงการบูรณาการเครือข่ายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ภายใต้ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ณ ชุมชนหมู่ที่ 3 เทศบาลเมืองรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. **รายงานการวิจัย.** (ปทุมธานี : สถาบันธัญญารักษ์, 2548) หน้า 1. วิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการบูรณาการเครือข่ายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนภายใต้ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยที่ชุมชนตระหนักในปัญหายาเสพติด ได้แก่ 1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. ชุมชนมีองค์กรนำที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3. ชุมชนพึ่งตนเองได้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4. ชุมชนสามารถป้องกันไม่ให้มีผู้ค้ายาเสพติด 5. ชุมชนสามารถดำเนินการให้ผู้ติดยาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟู และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6. ในชุมชนมีงานพัฒนาด้านอื่นมารองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 7. ปัจจัยด้านลบในชุมชนอยู่ในการควบคุมหรือถูกจำกัด และ 8. ชุมชนมีการสร้างปัจจัยบวกเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง 6) การสื่อสาร ต้องมีการสื่อสารโครงการสู่สาธารณะ มีการสื่อสารกับเครือข่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรีย์ บุญญาอนุพงศ์ และวิลาวัลย์ หงส์นคร ³สุรีย์ บุญญาอนุพงศ์ และวิลาวัลย์ หงส์นคร. องค์ความรู้จากความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **รายงานการวิจัย.** สถาบันวิจัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2552) หน้า 2. ที่กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน 4 ประการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งไม่ว่าจะมีบริบทชุมชนแบบใดหรือมีสถานการณ์ปัญหาในระดับใดก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานได้ คือ 1. การดำเนินงานบนพื้นฐานบริบทของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งต่างมีบริบทชุมชนที่แตกต่าง มีลักษณะประชากร สังคม วัฒนธรรมชุมชนหรือทุนทางสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับชุมชน จำเป็นจะต้องมีความเข้าใจบริบทและต้นทุนทางสังคมของชุมชน จึงจะสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานได้ และสามารถทำให้กระบวนการทำงานด้านต่างๆ เกิดผลสำเร็จตามอย่างวัตถุประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมทั้งสามารถทำให้ผลงานที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน 2. การบูรณาการการทำงานและการแก้ปัญหาเนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ ในชุมชนโดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ประสบความสำเร็จจะต้องไม่ละเลยการแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวพันหรือเป็นต้นตอของปัญหายาเสพติดในชุมชนด้วย กล่าวคือ ต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหายาเศรษฐกิจและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นไปพร้อมๆ กับการแก้ปัญหายาเสพติด เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งปัญหายาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม เป็นต้น 3. การเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่แฝงอยู่ในทุกชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานต่างๆ จะไม่สามารถเห็นได้จนกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนอย่างกว้างขวาง การเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน และ 4. การสร้างคนและเครือข่ายในการทำงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นภารกิจที่ไม่

สามารถดำเนินงานได้โดยบุคคลหรือหน่วยงานใดเพียงลำพัง จำเป็นต้องรวมพลังความรู้ ความคิด และทรัพยากรจากหลายหน่วยงาน องค์กรมาทำงานร่วมกัน และมีการสื่อสารกับชุมชน 2. องค์ประกอบ การดำเนินงาน ต้องมีการจัดการเชิงนโยบายที่ครบวงจร มีระบบการบริหารที่มีคุณภาพ มีคณะทำงานที่ฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยา และมีวิธีการฟื้นฟูจิตใจและร่างกายถูกต้องไปพร้อมๆ กัน สอดคล้องกับรายงานวิจัยของประกายรัตน์ ช่วยเจริญ, พรชนก จารุประกร และสุพรรณณี พรหมปัน⁴ ประกายรัตน์ ช่วยเจริญ, พรชนก จารุประกร และสุพรรณณี พรหมปัน. คุณภาพบริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ป่วยติดสารเสพติดระยะบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพในสถาบันธัญญารักษ์. **รายงานการวิจัย.** ปทุมธานี: สถาบันธัญญารักษ์. (2550) หน้า 1. ที่กล่าวว่า คุณภาพบริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ป่วยติดสารเสพติดระยะบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพในสถาบันธัญญารักษ์โดยรวมอยู่ในระดับสูงและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการให้บริการอย่างเท่าเทียม (Egnitable service) , ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็ว (Timely service) , ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ (Ampie service) , ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous service) , ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า 3. เป้าหมายฟื้นฟู ผู้ติดยา ที่มีการบำบัดร่างกายโดยบุคลากรและวิธีการทางการแพทย์ และการฟื้นฟูจิตใจโดยพระวิทยากร และหลักธรรม และ 4. ประสิทธิภาพการสร้างการมีส่วนร่วม จากครอบครัว จากหน่วยงานราชการ และเอกชนและสาธารณะอื่นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ มานพ คณะโต⁵มานพ คณะโต. โครงการศึกษาสถานการณ์และการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **รายงานการวิจัย.** เครือข่ายพัฒนาวิชาการและข้อมูลสารเสพติด: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2551) หน้า 2. ทำการศึกษาโครงการศึกษาสถานการณ์และการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาตรการป้องกันการใช้จ่ายยาเสพติดในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างเร่งด่วนกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ข้อมูลจากศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยตรงมีการรับรู้ในหมู่นักเรียนทั่วไป ทำให้มาตรการเพื่อนช่วยเพื่อนน่าจะมีประสิทธิผลต่ำ จึงควรสร้างมาตรการทางบวก และสนับสนุนกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนให้มากขึ้นเพื่อการวัดให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร

ข้อเสนอแนะ

1. ระดับนโยบาย

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จนครบและพบข้อเท็จจริงจากการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ายังมีบางประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติได้ในการให้วัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

1. รัฐบาลและหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ เช่น ปปส. ต้องมีนโยบายในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

2. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจในนโยบายการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดทั้งด้านการแพทย์ สถาบันพุทธศาสนาแห่งชาติ ทั้งมหาเถรสมาคม และเขตปกครองคณะสงฆ์

3. แต่ละจังหวัดควรมีนโยบายในการปรับปรุงการบริหารงานของแต่ละเขตการปกครองคณะสงฆ์ ในการทำหน้าที่ช่วยกันบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

2. ระดับปฏิบัติการ

จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จแล้ว ผู้วิจัยจะได้เสนอแนะในเชิงปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. วัดแต่ละแห่งควรมีความพร้อมในการจัดการตั้งแต่เจ้าอาวาสที่ต้องมีความพร้อมด้านการบริหารคน บริหารงาน และบริหารโครงการให้ลุล่วง

2. วัดต้องมีการประสานงาน การปฏิบัติกับทุกภาคส่วนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ไม่ทอดทิ้งให้วัดเป็นผู้ปฏิบัติอยู่ฝ่ายเดียว

3. ท้องถิ่น/ท้องที่ ต่างๆ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการสนับสนุนและการร่วมรับผิดชอบ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดทำให้ผู้วิจัยพบว่าประเด็นมากมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดเพื่อไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยระบบการบริหารจัดการที่สร้างความพร้อมของวัดและเจ้าอาวาสวัดที่จะบริหารจัดการ การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างแบบครบวงจร

2. ควรศึกษาวิจัยระบบการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการจากทุกภาคส่วนในการสร้างเครือข่ายการต่อต้านยาเสพติดอย่างเป็นระบบ

3. ควรศึกษาวิจัยประสิทธิผล ความสำเร็จในการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

บรรณานุกรม

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539).
- โกศล วงศ์สวรรค์. **ปัญหาสังคม**. (กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2537) หน้า 85.
- คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **การปกครองคณะสงฆ์ไทย**. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) หน้า 92
- จินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด มหาชน, 2549) หน้า 154.
- จุมพล สวัสดิยากร. **หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์**. (กรุงเทพมหานคร: สุวรรณภูมิ, 2552) หน้า 87.
- เฉลียวบุรีภักดี. **แนวทางการดำเนินงานหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิตสาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา**. (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2544) หน้า 54.
- เกยูร วงศ์ก้อม. **กลยุทธ์การนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ**. (วิทยานิพนธ์การจัดการศึกษาระดับบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2549) หน้า 35.
- กรรภัค จำประยูร. **การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเสริมพลังอำนาจภาคประชาชนด้านความเป็นประชาธิปไตย**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549) หน้า 63.
- พูนสุข มาศรีสร้างสรรค์. **การจัดการความรุนแรงในครอบครัวเชิงพุทธบูรณาการ**. (พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555) หน้า 55.
- มานพ คณะโต. **โครงการศึกษาสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. (รายงานการวิจัย. เครือข่ายพัฒนาวิชาการและข้อมูลสารเสพติด: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551) หน้า 49.
- Ernest Dale. *Management Theory and Practice*. New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Greenley.GordoneL.*Strategic Management*. (London : Prentice-Hall), 1989.
- Hoffman, M. L. *Development of moral thought, feeling and behavior*. American Psychologist, 1979.
- James Brian Quinn. *Strategic Management for Public and Nonprofit Organization*. New York : Marcel Dekker.Inc., 2003.
- Keeves, P. J. *Educational research methodology and measurement : An international handbook*. Oxford England : Pergamon Press, 1988.
- Kohlberg, L., *Development of moral character and moral ideology in moral reasoning*. Review of child development research. Hartford : Connecticut Printers, 1984.